

OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA "UNIVERSITET 4.0" MODELINING PEDAGOGIK JIHATLARI

**Izlanuvchi
Yodgorova Sehriyo**

Annotatsiya. Mazkur maqolada zamonaviy oliy ta'lim tizimiga joriy etilayotgan "Universitet 4.0" modelining pedagogik jihatlari yoritilgan. Unda raqamli ta'lim, interaktiv metodlar, har bir talabaga alohida yondashuv, innovatsion texnologiyalarni o'qitish jarayoniga integratsiyalash kabi jihatlari pedagogik jihatlari keltirilgan.

Аннотация. В статье рассматриваются педагогические аспекты внедрения модели «Университет 4.0» в современную систему высшего образования. Представлены такие педагогические аспекты, как цифровое обучение, интерактивные методы, индивидуальный подход к каждому студенту, интеграция инновационных технологий в образовательный процесс.

Annotation. The article examines the pedagogical aspects of the implementation of the "University 4.0" model in the modern system of higher education. Such pedagogical aspects as digital learning, interactive methods, an individual approach to each student, and the integration of innovative technologies into the educational process are presented.

Mamlakatimizda oliy ta'lim sifatini oshirishda ijtimoiy boshqaruv mehanizmlarini takomillashtirish, yoshlarni oliy ta'limga qamrovini oshirish orqali raqobatbardosh kadrlar tayyorlash masalasiga alohida ahamiyat qaratilmoqda. Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish sohasidagi mavjud ilmiy-uslubiy ishlanmalarning amaliy ahamiyatini qayd etib, ta'lim sifatini oshirishning bir qator yo'nalishlari bo'yicha tadqiqotlarni olib borishda pedagogik jihatlari muhim rol o'ynaydi. Ko'pgina tadqiqotchilar ta'lim sifatini aniqlash uchun zarur mezon va ko'rsatkichlarning yetarli darajada rivojlanmaganligini ta'kidlaydilar. Shuningdek, tadqiqotchilar ta'lim sifatini oshirish turli metodologik yondashuvlar va indikatorlar majmuini taklif etmoqda. Bu ko'rsatkichlar turli manbalardan, jumladan, ta'lim tizimining modellari, uning tuzilgan maqsadlari, samarali faoliyat mezonlari hamda boshqaruv muammolaridan olinadi. Har bir model yoki yondashuv ta'lim muassasasining o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda shakllanadi va rivojlanadi[1]

O'zbekiston Respublikasida oliy ta'limni tizimli isloh qilishning ustuvor yo'nalishlarini belgilash, zamonaviy bilim va yuksak ma'naviy-axloqiy fazilatlariga

ega, mustaqil fikrlaydigan yuqori malakali kadrlar tayyorlash jarayonini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish, oliy ta'limni modernizatsiya qilish, ilg'or ta'lim texnologiyalariga asoslangan holda ijtimoiy soha va iqtisodiyot tarmoqlarini rivojlantirish maqsadida, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 8 oktabrdagi "Oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi" to'g'risidagi PF-5847-sonli farmoni qabul qilindi[2].

Zamonaviy sharoitda o'quv jarayonining samarali bo'lishi uchun axborot-ma'lumot tizimlari, elektron darslik va ensiklopediyalar, internet resurslarini kiritish zarur. Videomateriallardan foydalanish ham talabaning bilimini faollashtirishga yordam beradi va muhim axborot imkoniyatlariga ega. Elektron ta'lim resurslari va ular asosida shakllantirilgan yangi axborot-ta'lim muhiti ta'lim sifatini oshirish uchun katta imkoniyatlarga ega. Raqamli texnologiyalar talabalarning muammoni yechish, fikrlash strukturasi yaratish va jarayonni tushunish kabi kasbiy faoliyatini talab qiladigan qobiliyatlarni rivojlantirishga yordam beradi[3].

Oliy ta'lim muassasalarida "Universitet 4.0" modelining pedagogik jihatlari bu - o'qitish usullari, metodlari, o'qituvchi va talaba o'rtasidagi munosabatlar, darsni tashkil etish shakllari va ta'lim mazmuniga oid o'zgarishlardir. "Universitet 4.0" modelida pedagogika an'anaviy yondashuvdan innovatsion va raqamli yondashuvga o'tadi.

Oliy ta'lim muassasalarida "Universitet 4.0" modelining pedagogik jihatlari quyidagilardan iborat:

Asosiy pedagogik jihatlari :

- talaba bilan o'qituvchi o'rtasidagi munosabat;
- ta'lim jarayonining markazida talaba shaxsi, qiziqishi va ehtiyojlari turishi;
- talabaga mustaqil izlanish, qaror qabul qilish va tanqidiy fikrlash imkoniyati uchun sharoit yaratilishi;

Raqamli pedagogik jihatlari:

- darslar onlayn platformalarda o'tkaziladi (Moodle, Zoom, Teams).
- virtual laboratoriyalar, interaktiv testlar, sun'iy intellekt vositalari qo'llanishi;

Hozirgi zamon oliy ta'lim tizimi tez sur'atlarda rivojlanib, raqamli texnologiyalar, innovatsiyalar va tadqiqotlarga asoslangan yangi modellarga o'tmoqda. Ushbu yo'nalishda "Universitet 4.0" modeli muhim ahamiyat kasb etadi. Bu model "Universitet 4.0, raqamli transformatsiya, tadqiqot va innovatsiyalar integratsiyasiga asoslangan bo'lib, ta'lim, fan va ishlab chiqarishni yaxlitlashtirishni nazarda tutadi. Shu kontekstda ilmiy muhitni shakllantirish va rivojlantirish "Universitet 4.0" ni amaliyotga joriy etishda hal qiluvchi omillardan biridir.

Oliy ta'lim muassasalarida "Universitet 4.0" modelini joriy etishning asosi - bu zamonaviy jamiyat va iqtisodiyotning talablariga mos, raqobatbardosh, innovatsion va tadqiqotga asoslangan ta'lim tizimini shakllantirishdir. Oliy ta'lim muassasalarida "Universitet 4.0" modelida pedagoglik ahamiyati juda ham muhim hisoblanadi.

"Universitet 4.0" modelining pedagogik jihatlari haqida gap ketganda, avvalo pedagog kadrlar bilimi, dunyoqarashi va fikrlashi birinchi o'ringa chiqadi.

Xulosa qilib aytganda, "Universitet 4.0" modelida pedagogning bilim darajasi, talabalar bilan o'zaro munosabati hamda zamonaviy bilimga ega ekanligi muhim hisoblanadi. Ushbu modelni muvaffaqiyatli joriy etishda pedagogning ilmiy salohiyati mavjudligi, oliygohning rivojlanishi hal qiluvchi omillardan biri hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YHATI:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 08.10.2019 yildagi PF-5847-son. O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida. <https://president.uz/uz/lists/view/2966>
2. 2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 28.01.2022 yildagi PF-60-son. <https://lex.uz/docs/5841063>
4. I.U.Ziyoeva. "Universitet modellari boshqaruvida zamonaviy standartlarni joriy etish yo'nalishlari". "XXI-asr pedagogi imidji: Tarixiy meros, xalqaro tajriba, muammolar va yechimlar" mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya. №7.2025. https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/09504222241295625?utm_source
5. Azizxo'jayev A.A. "Raqamli ta'lim va uning pedagogik asoslari". — Toshkent, 2023.
6. Unesco.Report on Digital Education, 2022.